

فرهنگ کتابخوانی رو به افول/سرانه پایین مطالعه در آذربایجان شرقی

طبق آمار موجود سرانه مطالعه در آذربایجان شرقی حدود ۱۰ دقیقه است که گسترش کتابخانه‌ها و سوق یافتن افراد به سمت مطالعه را می‌طلبد.

طبق آمار موجود سرانه مطالعه در آذربایجان شرقی حدود ۱۰ دقیقه است که گسترش کتابخانه‌ها و سوق یافتن افراد به سمت مطالعه را می‌طلبد.

خبرگزاری مهر، گروه استان‌ها؛ آناهیتا رحیمی؛ کتاب، دوست مهربان است، این تنها توصیفی است که در ذهن تمام افراد نقش بسته است. بهترین موضوعی که همواره در زنگ انشاء مطرح می‌شد و دانش آموزان، سطر به سطر تمام آن چیزی را که در ذهن خود داشتند می‌نوشتند.

اما این روزها آمار، چیز دیگری را نشان می‌دهد و آنگونه که پیداست سرانه مطالعه در ایران بر اساس مطالعات ارائه شده، تنها ۱۰ دقیقه است. عوامل مختلفی دست به دست هم داده‌اند تا این آمار، خود را بروز داده است؛ اوضاع اقتصادی، افزایش قیمت کاغذ و کتاب، عدم رغبت افراد به مطالعه و از همه مهم‌تر، عادت به مطالعه در فضاهای مجازی است.

وجود ۱۴۸ کتابخانه در سطح آذربایجان شرقی

مدیر کل کتابخانه‌های عمومی استان آذربایجان شرقی در گفت و گو با خبرنگار مهر، از وجود ۱۱۵ کتابخانه عمومی و ۳۳ کتابخانه مشارکتی در سطح استان خبر داده و ادامه می‌دهد: ۲ میلیون و ۸۲۸ هزار جلد کتاب در مجموع ۱۴۸ کتابخانه در سطح استان وجود دارد که به طور رایگان در اختیار افراد علاقه‌مند به کتابخوانی قرار می‌گیرد.

۲ میلیون و ۸۲۸ هزار جلد کتاب در مجموع ۱۴۸ کتابخانه سطح استان وجود دارد

شهرام خدایی، بر وجود ۱۱۹ هزار نفر عضو فعال در کتابخانه‌های عمومی در سطح استان، تأکید و بیان می‌کند: عضویت در کتابخانه‌های عمومی در طول سال و در هفته‌های مختلف، رایگان بوده که بعد از گذشت این بازه زمانی، با اخذ مبلغ ناچیزی، عضویت یک ساله ارائه می‌شود؛ افزایش کتابخانه‌ها موجب دسترسی بهتر و آسان‌تر به کتاب شده و ضرورت دارد تا تعداد کتابخانه‌ها را در سطح استان گسترش دهیم.

وی لازمه دسترسی آسان‌تر به کتاب را دقت بیشتر در پراکندگی کتابخانه‌ها در سطح استان معرفی و توضیح می‌دهد: باید در محروم‌ترین نقاط استان نیز با ایجاد کتابخانه، امکان دسترسی آسان و حتی رایگان مردم به کتاب را فراهم کنیم.

۱۱۵ کتابخانه عمومی و ۳۳ کتابخانه مشارکتی در سطح استان وجود دارد

او ادامه می‌دهد: سرانه مطالعه با دستگاه‌های مختلفی در ارتباط بوده، چنانچه کاهش یا افزایش و رشد و عدم رشد سرانه مطالعه، جزو وظایف این سازمان‌ها است، اداره کل کتابخانه‌های استان و نهاد کتابخانه‌های عمومی کشور به عنوان متولی مطالعه، کتابخوانی و کتابداری در کشور محسوب می‌شوند؛ هم‌چنین از دیگر سازمان‌هایی که در این ارتباط، تأثیر گذار می‌باشند می‌توان به اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی، دانشگاه‌ها، وزارت علوم و وزارت آموزش و پرورش اشاره کرد.

تدوین برنامه جامع برای ارتقای مطالعه و فرهنگ کتابخوانی

خدایی، اشاره ای بر تدوین یک برنامه جامع با همکاری اداره فرهنگ و ارشاد اسلامی و اداره کل کتابخانه‌های عمومی استان کرده و ادامه می‌دهد: این یک برنامه جامع طرح ارتقاء مطالعه و فرهنگ کتابخوانی در استان است که امیدواریم تا پایان سال به اتمام رسیده و ضمن اجرایی شدن در سال آتی، شاهد ارتقاء سرانه مطالعه باشیم.

وی به خبرنگار مهر می گوید: تورم و رویدادهای اقتصادی و اجتماعی بر میزان مطالعه تأثیر گذار می باشد و نیاز است که مورد توجه سازمان های مرتبط قرار گیرد تا بلکه با ارزان شدن قیمت کاغذ، کتاب بیشتر در دسترس افراد قرار گیرد.

کنار گذاشتن مطالعه کتاب از اولویت های اصلی

او در ادامه بیان می کند : لذا دغدغه های دیگر نیز باعث شده تا توجه مردم نسبت به کتابخوانی کاهش پیدا کند؛ جوانان، مطالب درسی مدرسه و دانشگاه را در اولویت خود قرار داده و در نتیجه فرصت کمتری برای مطالعه دارند.

رئیس دبیرخانه انجمن کتابخانه های عمومی استان توضیح می دهد : برخی اشخاص به صورت آگاهانه و یا ناآگاهانه به سمت مطالعه در فضاهای مجازی و دیجیتالی سوق یافته اند که البته آماری از آن در دسترس نیست؛ گرچه مطالعه کتاب به صورت سنتی و از طریق فایل های دیجیتالی، مطالعه تلفی می شود اما مطالعه از طریق کتاب، تأثیرات بیشتری داشته و به عنوان مطالعه مستمر و پایدار عنوان می شود.

وی با تأکید بر افتتاح سه کتابخانه در هفته کتاب در سال جاری به خبرنگار مهر می گوید : کتابخانه و قرائت خانه مرحومه صدیق چمنی که توسط خانواده خیر در ساختمانی در ابعاد ۳ هزار متر مربع به عنوان ساختمان شماره دو کتابخانه مرکزی تبریز با حضور خانواده چمنی، استاندار آذربایجان شرقی و معاون نهاد کتابخانه های کل کشور افتتاح شده است.

خدایی در ادامه بیان می کند : هم چنین طرح توسعه یافته کتابخانه گوگان که شامل دو سالن مطالعه مجزا است، افتتاح شده است.

وی در پایان اضافه می کند : سومین کتابخانه در شهرستان آذرشهر (شیرامین) که از طریق بنیاد مسکن احداث شده بود که مراحل بهره برداری خود را طی می کند و امید است طی هفته آتی افتتاح شود.

آسیب شناسی دلایل کاهش سرانه مطالعه در کشور

نماینده ولی فقیه در آذربایجان شرقی، لزوم پژوهش، آسیب شناسی دلایل کاهش سرانه مطالعه، ترویج و فرهنگ آن را مهم دانسته و ادامه می دهد : برپایی نمایشگاه ها، انتشار کتاب های جدید و فرهنگ سازی در مدارس، فرزندان را به کتاب و کتابخوانی ترغیب می کند و باید با مدد گرفتن از قرآن و مفاهیم داستانی و ادبی آن، قرآن را به عنوان کتاب و منبع نور و هدایت، تبلیغ و ترویج کنیم .

کتاب جلوه مشهود فرهنگ، خرد و تعالی بشری است
حجت الاسلام والمسلمین سید محمد علی آل هاشم با تأکید بر اینکه باید دلایل کاهش سرانه مطالعه در کشور آسیب شناسی شود بیان می کند : هیچ تمدنی خالی از کتاب و کتابخوانی نبوده و رشد تمدن ها در همه حوزه ها در سایه کتاب بوده است؛ رسالت محمد (ص) با کلمه بخوان آغاز شده است و خداوند به قلم سوگند یاد می کند، ضمن اینکه معجزه آخرین فرستاده خدا، کتاب قرآن است که به عنوان کتاب جاودانه و هدایت بر بشریت است.

اسلام پرچم دار کتاب و کتابخوانی است

وی اضافه می کند : تمام ادیان الهی از راه کتاب جاودانه مانده و آیین مقدس اسلام، بیشترین بهره ها را از کتاب برده اند؛ کتاب غذای روح انسان است و موجب تعالی انسان، ملت ها و تمدن ها خواهد بود. کتاب میراثی ماندگار است که فرهنگ و تمدن ها از آن بقاء یافته اند.

امام جمعه تبریز در پایان توضیح می دهد : کتاب جلوه مشهود فرهنگ، خرد و تعالی بشری است؛ مردان بزرگ تاریخ از طریق کتاب ماندگار شده و روابط و تعاملات بشری در پرتو کتاب رونق می گیرد.

تبدیل شدن مطالعه به عنوان یک گفتمان غالب در جامعه

مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی تبریز در گفت و گو با خبرنگار مهر، ضمن تأکید بر اینکه باید مطالعه و کتابخوانی به گفتمان غالب در جامعه تبدیل شود بیان می کند : عادت به مطالعه باید در جامعه رواج یابد چنانچه با افزایش آگاهی های تخصصی، جامعه می تواند با قدرت لازم به سمت رشد و توسعه حرکت کند.

محمد محمدپور ادامه می دهد: دلایل مختلفی برای عدم رغبت و کم رنگ شدن عادت مطالعه می توان برشمرد که خانواده یکی از مهم ترین آنها می باشد به طوری که اگر مطالعه و افزایش آگاهی در محور توجه خانواده قرار نگیرد، قطعاً فرزندان نیز هیچ گونه انس و الفتی با کتاب نخواهند داشت.

خانواده مهم ترین عامل در سوق دادن فرزندان به سمت مطالعه است

وی خانواده را مهم ترین عاملی دانست که می تواند در سوق دادن فرزندان به سمت مطالعه و افزایش آگاهی مؤثر باشد و توضیح می دهد: متأسفانه در سطح مدارس و دانشگاه ها نیز مجاب بودن به کسب نمره قبولی و مدرک گرایی، از میزان مطالعات مفید که نتیجه آن می تواند دستاوردهای علمی و مشارکت و انگیزه های عملی بوده را کاهش می دهد.

محمدپور می گوید: مسائل معیشتی، اقتصادی و افزایش قیمت کتاب نیز، میزان مطالعه را تحت تأثیر قرار می دهد از این رو باید میزان مطالعه را افزایش دهیم چرا که فاصله میزان مطالعه در کشورهای توسعه یافته بسیار زیاد می باشد.

او توضیح می دهد: عصر حاضر، عصر دانایی محور است و منشأ قدرت در اختیار افرادی است که اطلاعات بیشتری دارند؛ اگر افراد از تأثیرات مطالعه بر سلامت روانی آگاه شوند قطعاً به سمت مطالعه کتاب رغبت نشان می دهند. مطالعه کتاب با روش صحیح و مناسب، افراد را همواره به سمت مطالعه مستمر سوق می دهد.

ضرورت افزایش کتابخانه ها و دسترسی آسان مردم به کتاب

مدیر کل فرهنگ و ارشاد اسلامی از ضرورت افزایش کتابخانه ها و دسترسی آسان مردم به کتاب، سخن گفته و ادامه می دهد: از هر فضایی که بتوان اطلاعاتی را کسب و بر میزان دانش و توانمندی افزود مجاز به استفاده هستیم اما به شرطی که مراجعه به فضای مجازی هدفمند باشد و بتواند منجر به تولید دانش گردد در این صورت، استفاده منظم و هدفمند از فضای مجازی را می توان مطالعه به شمار آورد.

وی به خیرنگار مهر می گوید: برنامه های متعددی از سوی اداره کل فرهنگ و ارشاد اسلامی برای افزایش میزان کتابخوانی انجام گرفته که می توان به برگزاری نمایشگاه کتاب، یارانه های دوره ای در قالب عیدانه، بهاره و پائیزه و یا باشگاه های کتابخوانی که روش های مطالعه آموزش داده می شود را نام برد؛ هم چنین گسترش کتابخانه ها و اهدای کتاب نیز از جمله برنامه هایی است که در حال برگزاری است.

ضرورت در نظر گرفتن یک هدف راهبردی

محمدپور در پایان بیان می کند: موضوع کتابخوانی با سرانه موجود در زمره یک چالش به شمار می آید که باید تمام رسانه ها، دستگاه های دولتی و غیر دولتی، شرکت ها به عنوان یک هدف راهبردی در حوزه فرهنگی و سایر حوزه ها تلقی شود تا بدین گونه خود را به میزان مطالعه در کشورهای توسعه یافته برسانیم.

آنچه امروزه برای جامعه ضرورت دارد افزایش سرانه مطالعه می باشد که برای رسیدن به آن، عواملی نظیر گسترش کتابخانه ها و دسترسی آسان مردم به کتاب مطرح می شود؛ در این میان نقش خانواده و مدارس باید پر رنگ شده و فرزندان را به سمت مطالعه تشویق کنند.

رسانه ها مهم ترین هدفی را که باید دنبال کنند چیزی به جز این نیست که افزایش سرانه مطالعه را جزو اهداف راهبردی خود قرار دهند تا بدین گونه به سطحی از میزان مطالعه در کشورهای توسعه یافته دست یابیم.